

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Člankovina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.958.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 26. januarja 1928.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 11.

Borba za proračun.

Finančni odbor Narodne skupščine je predvčerajšnjem končal razpravo o proračunu. V bistvu je sprejel načrte, kakor so bili predloženi. Stvarnih prihrankov ni mogel izdejstvovati in pokritje primanjkljaja, ki ga izkazuje budžet, je še odprto vprašanje. Predlagajo se kuriozne rešitve, ki so v stanju pomakniti našo administracijo še za eno stopinjo bolj navzdol ali pa ogroziti delo samouprav. Niti ena niti druga rešitev ni sprejemljiva.

Z napetostjo pričakujemo sedaj razpravo o zakonu o neposrednih davkih. Skupščina ima za ta dalekosežen zakon le malo časa rezervirane, ako hoče proračunsko debato pravočasno končati. Zdi se nam skoro, da se zopet išče trik, da se to vprašanje, ki se ga je sicer vsled pritiska javnosti moralo vendarle enkrat v skupščini navezati, reši le na polovico.

Nato nastopi dvomesečna borba za budžet. Izdatnejše izpremembe v državnem gospodarstvu ne bo prinesla. Neracionalnost, pomanjkanje stvarne kontrole, nepotrebno pisarenje izveštajev in nepotizem bo ostal še naprej glavna karakteristika naše administracije. Človek se mora res čuditi, koliko energije se potroši, da se končno sprejme proračun, ki je itak skozi in skozi fiktiven. Dneve se debatira o kreditih, ki se jih pozneje niti ne odpre, ne angažira in ne more vsled tega izkoristiti. Dosedaj se je še

vedno, v kolikor so podatki sploh dosegljivi, faktično otvorilo za 10—15% manj kreditov, kakor jih je predvideval budžet.

Tako tudi ta najvažnejša pravica Narodne skupščine prehaja vedno bolj na načelnike finančnih in računskih oddelkov.

Ko je nastopil dr. Bogdan Marković kot finančni minister svoje mesto, najavil je, da bo prihodnji budžet za ca 20% manjši od tekočega. Preteklo je leto dni, mesece je utrošil na študiju proračuna, končno je podal demisijo in odšel v inozemstvo iskati posojila. Mi pa imamo zopet budžet 11 milijard. Kako stvarni so ti proračuni, najbolje dokazuje dejstvo, da prometno ministrstvo za prihodnja dva meseca nima več kredita za premog, medtem ko je za tri mesece nazaj še dolžno.

Narodna skupščina stoji danes pod vtisom vedno pogostejših protestnih zborov gospodarskih krogov, ki se vrstijo dan za dnem širom cele države. Išče izhodišča iz blodnega kroga naše ekonomske krize v partijskih bojih, namesto v pozitivnem delu. Dve leti že preganja krizo, ki postaja medtem vedno akutnejša in resnejša. Zdi se nam, da po vsem tem ni čudno, če ameriške banke ne izplačajo že dovoljenega posojila in da so pogoji, ki jih nam stavi za posojila zunanji finančni svet, za civilizirano državo nesprejemljivi.

* * *

Odpiranje in zapiranje lokalov v Beogradu.

Posebna uredba, ki je izšla te dni, urejuje za Beograd odpiranje in zapiranje trgovskih in obrtnih lokalov, v katerih se dela z ali brez pomožnega osebja, na sledeči način:

Za vse trgovske obrate, prodajalnice obrtniških proizvodov in obrtniške delavnice: pozimi od 7. do 12.30 in od 14. do 19. ure, torej 10 in pol odnosno 10 ur dnevno poleti pa od 7. do 12.30 in od 14. do 19. ure, torej 10 in pol odnosno 9 in pol ur dnevno. Za javne kuhinje, slaščičarne, prodajalnice sadja in mleka, bifeje, vinarne in delikatesne trgovine: pozimi od 7. do 21. ure, poleti od 7. do 22. ure, torej 14 odnosno 15 ur dnevno. Za obrtniške delavnice brez prodajalne pozimi in poleti od 6. do 12. in od 13. do 19. ure, torej 12 ur dnevno, za mesarske delavnice pozimi od 5.30 do 12.30 in od 15. do 20. ure, poleti od 4.30 do 12.30 in od 16. do 20. ure, torej 12 ur dnevno, za trgovine z mesnimi izdelki pozimi od 7. do 12.30 in od 15. do 21. ure, poleti od 6. do 12. in od 16. do 21. ure, torej 11 in pol, odnosno 11 ur dnevno. Za brivnice: od 7. do 12.30 in od 13. do 20. ure, torej 12 in pol ur dnevno; ob sobotah in dnevih pred prazniki, kadar so delavnice zaprte, se podaljša zapiralni čas za 1 uro, ob nedeljah in praznikih se odpirajo ob 7. in zapirajo ob 13. uri. Za pralnice in čistilnice in barvarne obleke od 6. do 12. in od 13. do 19. ure, torej 12 ur dnevno; ob sobotah pa do 21. ure.

Ta določila ne veljajo za delavnice in industrijska podjetja, ki delajo nepretrgoma z izmenjavo delavcev, dalje za delavnice, ki so v neposredni zvezi z bivališčem lastnika, ki dela sam ali z rodbinskimi člani, ne da bi v teh prostorih vršil prodajo. Za poslovne lokale, v katerih je več različnih obrtov skupaj, se ravna odpiranje in zapiranje po obrtu, za katerega velja najkrajši čas.

Cel dan morajo biti zaprte trgovine in obrtni lokali ob sledečih dneh: nedelja prvi in drugi dan Božiča. Velike noči in Binkošti, na dan Bogojavljenja, Sv. Save, na Velik petek in ob državnih praznikih. Izvzeta so industrijska podjetja po čl. 15. zak. o zašč. del. in sezonska podjetja. Vse druge praznične dneve se obratovalnice odpirajo in zapirajo kakor ob delavnih dneh. Ako padeta dva praznika, ob katerih so obrati zaprti, zaporedoma (razen dveh dni o Božiču, Veliki noči in Binkošti) ali je eden od teh dveh nedelja, smejo biti obrati odprti na en dan od obeh dopoldne, če mestna uprava to objavi 5 dni preje. Če pade prvi dan Božiča na ponedeljek, so obratovalnice odprte cel Badnji dan v nedeljo.

Kazen radi kršenja teh predpisov znaša 10 do 150 Din globe ali 1 do 20 dni zapore.

UVOZ ŽIVINE V ČESKOSLOVAŠKO.

Za našo izvozno trgovino smatramo zanimive sledeče podatke o uvozu živine v Českoslovaško. Ta je znašal v letu 1927 30.000 komadov govedi in 700.000 komadov svinj. Vrednost izvožene govedi je znašala 725 milijonov napram 605 milijonom v letu 1926. Uvoz govedi je jako padel. V letu 1924 je znašal 190.000 komadov, l. 1925 še 168 hsoč komadov, l. 1926 77.000, lani pa samo še 30.000 komadov. Nasprotno pa je uvoz svinj izredno porasel. Dočim je znašal l. 1924 še 230.000, l. 1925 400 hsoč, l. 1926 pa 430.000, je znašal lani ogromno količino 680.000 komadov. — Glavni dobavitelj govedi je bila Rumunija, kateri sledi neposredno Jugoslavija, Madžarska in Poljska, ki ste zaprti vsled veterinarske zapore, s la uvozili le malo. Glavni uvoznik prašičev je bila Poljska, nato sledi Rumunija, dalje Jugoslavija in končno Madžarska.

Pod kakimi pogoji sprejema Narodna banka poškodovane bankovce.

V obtoku se nahajajoči bankovci nižjih vrednot so že skoro vsi več ali manj obrabljeni, nekateri so pa tudi poškodovani, ker jim manjka kak del večjega ali manjšega obsega. Poškodovani bankovci jako otežujejo trgovsko poslovanje, ker se jih vsakdo brani. Ako jih trgovec tudi sprejme, ima težave, predno jih spravi zopet v promet, odnosno predno pride do svojega denarja. Branijo se jih privatniki, pa tudi uradi in pošte, ker dotični uradnik jamči za polno vrednost prevzete bankovca. Poškodovane bankovce sprejema brez nadaljnega edina Narodna banka, a odšteje za poškodbo primeren del vrednosti. Za orijentacijo v obsegu teh odbitkov priobčujemo naslednjo objavo ljubljanske podružnice Narodne banke.

Za vsak poškodovani bankovec razen petdinarskega odtegne Narodna banka za tvorniške stroške 170 Din, za petdinarskega pa 50 par. Če se pa predloži iz dveh različnih delov sestavljeni bankovec, od katerih ima vsak del drugo številko in serijo, smatra Narodna banka tak bankovec za dva poškodovana bankovca in odtegne za vsak del po 175 Din, torej za celi bankovec 340 Din. Razen tvorniških stroškov pa obračuni Narodna banka pri večjih poškodbah (pri katerih manjka manjši ali večji del), tudi tisti manjkajoči del. Ta del se obračuni tako, da se razdeli celi bankovec na sto enakih štiriogelnikov (polj) in se odšteje toliko enot (polj), kolikor jih manjka. Pri desetakah se računi eno polje 10 par, pri stotakah 1 Din, in pri tisočakah 10 Din. Manj ko četrtina bankovca se ne honorira. Te odtegljaje mora plačati vsaka stranka, bodisi zasebnik, javna ustanova ali pa državni urad. Zadnji čas se pojavljajo v prometu tudi namenoma razrezani bankovci, zlasti desetaki. Tako poškodovanje in razpolavljanje bankovcev je prepovedano in Narodna banka odtegne od takega bankovca za vsako polovico po 170 Din tvorniških stroškov.

PRIDELEK DALMATINSKEGA VINA LETA 1927.

Po podatkih, ki jih je dobil veliki župan splitske oblasti v Splitu, se je produciralo leta 1927 dalmatinskega vina po srezih:

	Hektolitrov:		
Srez	belega	črnega	skupaj
Benkovac	15.305	33.368	44.673
Biograd n/m	7.000	22.500	29.500
Hvar	31.185	29.990	61.175
Imotski	18.750	15.000	33.750
Knin	5.500	14.500	20.000
Krk	3.711	35.809	39.520
Sinj	1.620	6.420	8.040
Split	9.100	57.880	66.980
Supetar	2.250	4.950	7.200
Šibenik	30.120	75.000	105.120
Skupaj	124.541	295.417	419.958

V celi splitski oblasti se je pridelalo skupno 419.958 hl vina; od te količine odpade na belo vino 124.541 hl, na črno vino pa 295.417 hl. Trgatev se je vršila preje nego običajno, začelo se je trgati koncem avgusta na otokih severne Dalmacije, končalo se je v drugi polovici meseca oktobra. Kvantitativno se je trgalev slabo obnesla, kvaliteta pa je bila dobra. Odstotek sladkorja v moštu je znašal 16 do 24%. Za časa trgatve in po trgatvi je bila trgovina z vinom, odnosno moštom živahna. Cena moštu se je po vrsti in kraju gibala med 250—500 dinarjev za hektoliter.

Ruske gospodarke skrbi.

Poleg političnih ima Rusija tudi gospodarske skrbi. Že do letos je zaključek ruske žetvene kampanje zmeraj zaostal za optimističnimi uradnimi cenitvami. Zato je bilo treba tudi letos pri uradnih cenitvah že znanprej nekaj odbiti. Dosedanji faktični razvoj je pa še bolj neugoden, kot so se bali največji pesimisti. Oddaja žita kmetov pada od meseca do meseca, tako da ni ogrožen samo eksport, temveč je v nevarnosti tudi domača preskrba sama.

Vzroki tega razvoja so različni. — Iskati jih moramo najprvo v razvoju žitnih cen, oziroma v politiki državnih nabavnih organov. Kljub temu, da je kvaliteta žita letos boljša kot lani, so državne nakupne cene iste kot lani in deloma celo nižje. Pride k temu še, da so se cene za živinorejo in za tehniške kulture izdatno dvignile, tako da so kmetje naravno primorani, da krijejo svojo denarno potrebo v prvi vrsti s prodajo teh bolj plačanih proizvodov (nasproti povprečnosti zadnjih dveh let so bile cene za tehniške kulture v novembru za 24% višje, za žito za 15% nižje). Zvišanje državnih nakupovalnih cen za žito pa ni mogoče, ker bi se s tem nerentabilnost žitnega eksporta še bolj povečala. Tržne cene v Hamburgu na primer to dobro dokazujejo.

Drug moment, ki otežkoča rusko žitno kampanjo, je pomanjkanje industrijskega blaga. Delavci bi brez dvoma prodajali svoje žito tudi po državnih nakupovalnih cenah, čeprav so le-te v primeri z visokimi cenami industrijskega blaga neugodne, če bi mogli naložiti svoj denarni skupiček v industrijskem blagu zahtevane kvalitete in zahtevane množine. A baš tega ne morejo, ker manjkajo ravno predmeti najvsakdanjeje porabe najbolj (manufakturno blago, čevlji, majhni železni predmeti itd.). To občutno pomanjkanje se je v zadnjih mesecih še poostriilo, ker je produkcija industrije konsumnega blaga deloma nazadovala. Posledica je, da so drobne prodajne cene za te izdelke v prosti trgovini občutno narasle. Po uradnih ugotovitvah so se dvignile cene v Moskvi v teku oktobra in novembra pri manufakturnem blagu za 13-5 odstotkov, pri čevljih za 13%, pri kovinskem blagu za 6%. A tudi to tako veliko dviganje cen ni imelo za posledico zadostnega prirastka v ponudbah.

Razumljivo je, da povzroča ta razvoj vladi občutne skrbi in jo sili, da se za teče k vsem mogočim naredbam v svrhu odstranitve nevarnosti, grozeče iz tega razvoja. Samo eno sredstvo za to je pripravno; obilna preskrba ruskega trga z industrijskim blagom. To potrebo upoštevajoč je v zadnjem času najvišji gospodarski svet naslovil v ostrem tonu na industrijo direktive, v katerih jo opozarja na neugodni razvoj žitne kampanje in kjer poudarja potrebo dviga industrijske produkcije v svrhu boljše preskrbe kmetov z industrijskim blagom. Vee naj se ukrene, da se v tekočem četrtletju ne izvede samo produkcijski načrt, zlasti v industriji konsumnega blaga, temveč da se preko tega popravi še produkcijski minus prejšnjega četrtletja.

Kakor je ton tega dekreta oster, tako majhni so izgledi za izvedbo direktiv Najvišjega gospodarskega sveta. To pesimistično mnenje nam narekuje poročila o položaju posameznih industrijskih panog. Tako na primer

ugotavlja Ekonom. Žizn, da tekstilna industrija svojega programa ni mogla izvesti v prvi vrsti vsled slabega stanja strojev in vsled poslabšanja kvalitete ruskega bombaža. Takih temeljnih hib seveda ni mogoče odpraviti od danes na jutri. Spričo takih razmer se nam zdijo velepotezni industrializacijski načrti Sovjetske zveze vseeno nekam čudni. Prva naloga bo morala biti pač ta, da se najprvo modernizirajo že obstoječa podjetja potem šele, da se prične z zgradbo novih.

* * *

Nemška statistika za čas od januarja do septembra 1927 nam pravi, da se izvoz iz Nemčije v Rusijo ni posebno dvignil. V imenovanih mesecih leta 1926 je šlo v Rusijo za 216 milijonov mark ruskega blaga, leta 1927 pa za 219 milijonov. Ta zaključek smatrajo za znak majhnega vpliva leta 1926 dovoljenih kreditov. Zadnji veliki dogovor, iz leta 1926, se je tikal kredita 316 milijonov mark za trgovino z Rusijo. Ta kredit so polno izrabili. Sovjetska Rusija je dobila električnih strojev in oprem za 34,2 mil. rubljev, strojev za kovinske tovarne za 25,2 mil. rubljev, motorjev za 9,3 mil. rubljev itd. »A vsi krediti Nemčije Sovjetski Rusiji so kratkoročni, ker niso namenjeni za temeljno glavnicu za sovjetsko gospodarstvo in ker nima Sovjetska Unija nobene možnosti, da amortizira te kredite iz tekočih dohodkov še pred pretekom roka. Ti krediti so navadni blagovni krediti, samo z daljšimi plačilnimi roki.« Tako piše v Ekonom. Žizni Lengyel, član berlinskega trgovskega zastopstva. Tam nam tudi pove, da zadolževanje Sovjetske Rusije Nemčiji ne presega 200 milijonov rubljev.

* * *

Ker smo že pri gospodarstvu Rusije, naj povemo še, kaj nam o kreditih pravi trgovski komisariat Sovjetske zveze. »Kredit, ki ga je dobila zunanja trgovina Sovjetske Rusije tako od kreditnih zavodov zveze same kot iz inozemskih virov, se je izdatno povečal. Zunanji trgovini zveze od sovjetskih bank na razpolago stavljeni kredit se je tekom leta dvignil za 40 odstotkov, krediti iz inozemskih virov so pa narasli za 49 odstotkov. V preteklem letu je pričela zunanja trgovina Sovjetske zveze že v večji meri izrabljati dovoljene ji dolgoročne kredite (ki pa po mnenju Lengyela, kakor smo videli, niso dolgoročni, temveč navadni blagovni krediti z daljšimi plačilnimi roki). V okviru nemškega 300-milijonskega kredita so oddana že vsa dobavna naročila. Z Avstrijo, Anglijo in z Zedinjenimi državami so z uspehom končana pogajanja o večjih dolgoročnih kreditih. Za kredite jamčijo deloma vlade in občinski organi, deloma so jih pa dali na razpolago bančni konzorciji in posamezni veleobavitelji. — Prav o pogajanjih z Londonom

pa beremo tole zadnje poročilo, datirano v Londonu s 13. t. m.: Začetkoma zadovoljivo potekajoča pogajanja med angleškimi bankami in ruskimi trgovskimi organizacijami so se ustavila; menda zato, ker zahtevajo Rusi dolgoročne kredite, ki jih pa angleške banke nočejo dovoliti. Vrhutega so hoteli Rusi v okviru teh kreditov prodati v Anglijo za ca en milijon funtov ruskega blaga. Ni juridične podlage za dovolitev teh kreditov. Itd.

Vse to nam pravi, da imajo Rusi res velike gospodarske skrbi.

POSNEMANJA VREDNO.

Avstrijsko trgovinsko ministrstvo je v svojem uradu za pospeševanje obrta na Dunaju ustanovilo poseben urad, v katerem se dajejo strankam informacije, kje lahko naročajo tehnične delavne pripomočke in surovine razne vrste. Ta uslouna obsega po materijah urejeno zbirko katalogov in prospektov domačih in inozemskih tvrdk ter naslovnih knjig. Iz teh lahko dobi vsak interesent hitro in zanesljivo pismene ali ustne informacije in nasvete.

* * *

SPOR GLEDE ELEKTRIFIKACIJE AVSTRIJSKIH ZVEZNIH ŽELEZNIC.

Dunajski listi javljajo, da je ravnatelj zveznih železnic Oskar Taussig odstopil kot upravni svetnik glavne zveze industrijev. Obenem je odložil tudi svoj mandat kot svetnik trgovske zbornice. Vzrok je ta, da se je predsedstvo glavne zveze industrijev izrecno izreklo za nadaljevanje elektrifikacije zveznih železnic, dočim je bilo ravnateljstvo za to, da se elektrifikacijska dela prekinijo.

* * *

PRODIRANJE NEMŠKE INDUSTRIJE V AMERIKO.

Znameniti nemški barvni koncern I. G. Farbenindustrie »Agfa« je sklenil z ameriško družbo Ansco Photoproducts Co. dogovor, da se oba združita za skupno delo v Ameriki ter ustanovita novo družbo pod firmo Agfa-Ansco Photoproducts Co. Nova družba se bo pečala z izdelovanjem fotografskega blaga. Kakor je poročalo inozemsko časopisje, je ta dogovor povzročil v ameriških in industrijskih krogih precej pozornosti in so se pojavile z gotovih strani celo intervencije, da bi na meročajnih meslih to združitev, ki omogoča prodiranje nemškega kapitala v ameriško industrijo, preprečili.

* * *

JAKOST VODNIH SIL CELEGA SVETA.

Koncem leta 1926 izkazujejo po statistiki svetovne vodne sile, ki so izkoriščane, 33 milijonov konjskih sil. V zadnjih sedmih letih izkazujejo vodne sile prirastek za 43 %. Skoro ¾ prirastka odpade na Ameriko. Sedaj znašajo vodne sile Evrope ca 13 milijonov HP, kapaciteta ameriških vodnih naprav pa znaša okroglo 12 milijonov HP.

Trgovska bilanca češko-vaške.

Natančne podatke priobčujemo samo za december. Za vse preteklo leto 1926 pa povedo sledeče: Izvoz v letu 1926 je znašal 17.856.500.000 Kč, v letu 1927 se je dvignil na 20.127 milijonov Kč; uvoz je znašal leta 1926 15.276.600.000 Kč, leta 1927 pa 17.929.900.000 Kč. Ker se je uvoz bolj dvignil kot izvoz, se je aktivnost leta 1927 zmanjšala v primeri z letom 1926 za 383 milijonov Kč, pa je bila še zmerom zelo visoka, nad 2 milijardi Kč. V fabrikatih se je dvignil eksport za 2365 milijonov in je znašal 13.248 milijonov Kč; ker je obenem narasel import za 860 milijonov, so pripomogli fabrikati k zbolšanju aktivnosti s 1505 milijoni. Trgovina s surovinami je imela pa za posledico veliko znižanje aktivnosti, ker so se importi napram letu 1926 zvišali za 1293 milijonov, eksporti pa samo za 477 milijonov; torej znižanje aktivnosti za 810 milijonov. Glede živih in piščal izkazuje izvoz znižanje za 469 milijonov, uvoz pa zvišanje za 371 milijonov, skupaj torej zmanjšanje aktivnosti za 840 milijonov Kč. Živih živali so uvozili za 119 milijonov več, izvozili za 7 milijonov manj, znižanje aktivnosti za 126 milijonov. Tudi promet v žlahtnih kovinah je aktivnost znižal za 105 milj. Kč; eksport se je znižal za 95 milj., import je narasel za 10 milj. Kč. — Iz Jugoslavije so uvozili v decembru za 58.900.000 Kč blaga (2,407% vsega češkoslovaškega uvoza), izvozili so pa v Jugoslavijo za 95.300.000 Kč ali 4,06% izvoza. Naša trgovina s Češkoslovaško je torej izdatno pasivna. Pri uvozu je na prvem mestu Nemčija, z 19,26% češkoslovaškega uvoza, na drugem Avstrija s 7,74%; pri izvozu na prvem Nemčija, s 24,10%, na drugem spet Avstrija, s 15,02%.

KOŽE NA OGRSKEM.

Svoj čas smo pisali, da so zahtevali na Ogrskem prost izvoz kož. Dovolili so jim ga. Od tedaj naprej so cene zelo poskočile. Doslej globoko pod svetovnotržišnimi cenami se nahajajoše se sedaj svetovnotržišnim cenam rapidno približujejo. V sled eksportnih možnosti je sedaj monopol ogrskih usnjarskih tovarn zlomljen, eksporterji iščejo kože za izvoz. Ker gre do cene kož, kvišku, rastejo tudi cene usnja; vsako zvišanje tam ima za posledico zvišanje tu.

Trgovci in pametni gospodarji sploh čitajo redno 'TRGOVSKI LIST'!

Gospodarsko stanje in njegovi izgledi v Nemčiji.

Dejstva in kritike.

Gospodarstvo in politika segata drug v drugega. Večkrat se pridobljene gospodarski uspehi razblinijo in porazgube, če se pojavijo premočni politični uplivi; pogostokrat pa je gonilna moč političnih ukrepov preparirana z gospodarskimi uplivi. Tako je tudi sedaj, ko se še takorekoč nahajamo pod uplivom preteklega leta in se skušamo orijentirati v novem. Nasprotstva so vedno ostrejša in barometer nevarnosti se bliža — večina tega sploh ne zapazi — kritični točki. Kdorkoli polaga važnost na notranjo zvezo svetovnega gospodarstva, kdorkoli si je na jasnem o internacionalnem položaju, mora svoj pogled obrniti na dva važna pojavi.

Prvi pojav je svetovnogospodarska premoč Amerike in napredek Amerike v stari Evropi. Amerikanska premoč bazira na posedovanju najvažnejših surovin. Vidne zaloge zlata, v kolikor so v zvezi z obtokom bankovcev, znašajo 38,2 milijard mark; 50,52 odstotkov od tega se nahaja v Združenih državah. Vzemimo še en drug primer. Svetovno produkcijo petroleja kontrolirajo z 79 procenti Združene države. Rastoeč pomen petroleja nasproti premoči se ne more utajiti. Boj za petrolej je pred vsem gospodarskega izvora, toda tudi politični motivi igrajo tu svojo vlogo. Na petrolejskih poljih okrog Baku je Amerika izvojevala proti Angliji večjo zmago, kakor vsi zavezniški skupaj proti srednje-evropskim državam. Poleg tega so se Združene države tako razvile, da predstavljajo samo sebi zadostujoče gospodarsko območje (autarkijo), ki od svoje preobilice še znatne množine izvažajo in zalaga posebno Evropo z velikimi količinami svojega blaga. Temu nasproti stoji politično razrušana in popolnoma zadolžena Evropa. Anglija je radi štrajka premogovnih delavcev gospodarsko močno oslabiljena, poleg tega gospodari v svojih industrijskih obratih po precej zastarelih metodah in bo prišla v še večjo nevarnost, če se bo napredek petrolejskega obratovanja še naprej razvijal v škodo premoči. Nemčija, ki je politično in gospodarsko še vedno v težkih razmerah, vključ temu očituje velike življenjske sile. Rusija se nahaja radi političnih eksperimentov tudi v gospodarskem oziru povečini izven kroga vladajočega, kapitalističnega, svetovnega gospodarstva.

Ključ za rešitev problema Evropa — Amerika se ne nahaja v rokah Evrope, ampak v rokah Amerike in se imenuje: finančno likvidiranje vojne. Radi ravnokar navedenega je sedaj psihološko docela umljivo, če se Amerika protivi vsakemu popustu ali celo odpustu dolga; saj obstoji nevar-

LISTEK.

Splošni gospodarski položaj v Južni Srbiji.

(Koniec.)

Turčija vzdržuje tudi danes neznatne trgovske zveze z Južno Srbijo ter kupuje pri nas v glavnem drobnico za rejo. Če pa bi obstojala povoljna trgovska pogodba s to državo, v kateri se nahaja veliko število južno-srbijanskih trgovcev, ki so se izselili iz svojega starega bivališča, kar je velike važnosti za vzpostavljane trgovskih zvez s turško republiko — bi se moglo izvoziti tako za evropsko kakor za azijsko Turčijo znatno večje število naših proizvodov: cement, les in mnogi industrijski izdelki iz vseh delov naše kraljevine bi našli dosti kupcev na bližnjem vzhodu, kakor trde posetniki sejma v Smyrni.

Neurejenost trgovinskih odnošajev z navedenimi tremi državami zmanjšuje izvoz Južne Srbije, lahko trdimo, za 50 %. Če analiziramo posledice te konstatacije, prišli bomo do še nepovoljnijšega zaključka, nego to izgleda na prvi pogled: Svojih proizvodov Južna Srbija ne more prodati v ostale dele naše kraljevine niti v najneznatnejši količini, medtem ko se kupujejo slovenski industrijski izdelki od

Tržiča do Gjevgljeje, banatsko žito in moka v pasivnih pokrajinah ter bosanski les v celi Vojvodini. Da pride Južna Srbija do denarja, mora prodati svojo živino v Solunu in Carigradu, svoje maslo v Solunu, Atenah in Pireji, sir kačkavalj v Egiptu in Ameriki, opium v Švici in Nemčiji, kokone v Milanu itd. Samo na ta način more priti Južna Srbija do potrebnega denarja, s katerim plačuje plug in motiko, kavo in sladkor, obleko in obutev. Dokler pa seljak ne pride do denarja, ne bo imel posla niti trgovci, niti obrtniki, niti industrijalec; namesto z železnim plugom se bo še nadalje oralo z lesenim plugom, namesto v zidani hiši bo seljak še nadalje stanoval v hlevu z živino itd. itd.

Iz teh razlogov zahteva Južna Srbija trgovske pogodbe in iz teh razlogov se morajo skleniti, oziroma ratificirati v najkrajšem času.

V.

O fiskalni obremenitvi našega gospodarstva se je do sedaj mnogo govorilo in z nepobitnimi številkami je dokazano, da je preveč obremenjeno z državnimi in samoupravnimi davščinami. To je zato, ker se pri nas državni budžeti delajo za oko. Pri tej priliki se vodi malo računa o finančni moči davčnega obvezanca. V sled tega je naš budžet nerealen, izpol-

njena je samo forma, a bistvo njegovo ne počiva na nikaki stvarni osnovi. To pa bi moralo biti predvsem pri nas, ker je naša zemlja gospodarsko zaostala in še neurejena. V koliko je ta konstatacija točna, najjasneje dokazuje šunder, ki je nastal v Narodni skupščini glede novega davčnega zakona. Četudi se je o tem že dosti govorilo, ne smemo gospodarski krogi zamuditi te prilike, da poleg splošne konstatacije poudarimo še stvari, ki predstavljajo v tem vprašanju najpogostejša mesta, to so poslovni davek in samoupravne doklade.

Zadnji kongres zbornic in gospodarskih organizacij je sprejel resolucijo, da se ukine poslovni davek in se je ta zahteva motivirala, kakor sledi: »Kongres zlasti zahteva, da se davek na poslovni promet kot nepravilčen in za našo današnje prilike neprimeren ukine.« V resnici leži glavni nedostatek tega davka v njegovi nepravilnosti, ker so z njim obremenjeni tako oni, ki končajo promet z dobičkom, kakor oni, ki kljub ogromnemu prometu zaključijo svoje bilance z velikim deficitom. Predpostavlja se, da se more ta davek prevladati na konsumente in s tem se menda tudi opravičuri bi to bilo morda izvedljivo, ali ob poslovnih prilikah, kakršne so danes po

celi naši domovini, ne more biti govora o zaračunavanju tega davka v prodajne cene, niti če se blago prodaja z gotovim dobičkom. Če pa se blago prodaja v izgubo, kar pri današnjih poslovnih prilikah ni redka prikazen, tedaj še manj.

Iz teh najvažnejših razlogov je poslovni davek nepravilčen in kakor se je reklo na zadnjem kongresu zbornic za našo današnje prilike neprimeren, in jaz smatram za potrebno, da to tudi na današnjem zborovanju poudarimo.

Kar se tiče samoupravnih doklad, tudi te rastejo od dne do dne. Razen tega predstavljajo v nekaterih krajih največjo obremenitev, kar je tudi nelogično. Take budžete samoupravnih teles, v katerih tvorijo najvažnejše pozicije dohodkov samoupravne doklade, odobruje v zmislu zakonskih predpisov finančni minister vsekakor menda po vsestranskem proučevanju, vendar ni izključeno, da se tem budžetom ne posveča zadostne pozornosti. To se da sklepati iz tega, da se ponekod dohodki samoupravnih teles porabljajo zelo koristno, ponekod pa se trošijo v svrhe, za koje so najmanj namenjeni.

Zato je treba, da današnji zbor opozori ministra financ, da budžete samoupravnih teles pred odobritvijo natančno razmotriva, da jih v slučaju potrebe do-

nost, da bi finančne olajšave v prvi vrsti pripomogle do še večjega oboroževanja Evrope. In to bi bilo prav lahko mogoče, ker bi se z odpuštom dolga stališče evropskih budgetov znatno zboljšalo. To vprašanje igra posebno vlogo v angleško-ameriških odnošajih in baš radi tega je zelo obžalovati, da se je končala pomorska konferenca v Ženevi brez vsakih vidnih rezultatov. Odtujitev med Anglijo in Ameriko, ki se izraža v medsebojnem tekmovalstvu oboroževanja na morju, ne bo gotov prav nič doprinesla k rešitvi tega, tako važnega problema. Upanje evropskih držav se obrača na predsedniške volitve v Združenih državah, kajti od tega, kako bodo te volitve izpadle, zavisi možnost, da se seane nova pomorska konferenca. Od izida te konference pa zavisi zopet možnost, da se vprašanje dolgov iznova začne, prouči in tudi reši.

Drugi pojav, ki predstavlja še vedno ognjišče nevarnosti, je bolševizem. Ta pojav je ravno tako politične kakor tudi gospodarske narave. V Baku je središče največje nevarnosti za razvoj evropskih razmer. Za evropskega eksponenta proti bolševizmu velja Anglija, katere želje kar se tiče petroleja Rusija ni hotela izpolniti. V Nemčiji so že hoteli komunistično nevarnost podcenjevati, toda delne volitve, ki jih lahko smatramo za nekako ouverturo k državnozbornim, so pokazale, da komunistično gibanje v Nemčiji še nikakor ni mrtvo. Toda tudi oni, ki ne preceňuje te nevarnosti, mora pripoznati, da ne bo Nemčija ostala neutralna pri rešitvi vprašanja med kapitalizmom in bolševizmom, rešitvi, do katere bo slej ali prej moralo priti na miren način ali pa z orožjem. Vsekakor se bo morala Nemčija za eno odločiti.

Navedeni internacionalni uplivi se v Nemčiji še veliko bolj občutijo in to radi posebnih težkoč gospodarskega in političnega značaja. To se izraža tako v Versailles-ski pogodbi kakor tudi v Dawes-ovih zakonih; težke posledice tega se najbolj vidijo v tem, da se skoro 10 let po končani svetovni vojni nahajajo na nemškem ozemlju tuje posadke v jačini 60.000 mož in da še ni končnoveljavno ugotovljena višina in trajanje letnih reparacijskih dajatev; dokler bo seveda to stanje nesigurnosti trajalo, ni Nemčija svobodna niti v gospodarskem oziru. Prav radi tega pa obstoji akutna nevarnost, da bo vsak političen ali gospodarski pojav v svetu imel takoj v eni ali v drugi obliki svoj odmev v Nemčiji. (Dalje prih.)

ZASTOPSTVA, PONUDBE IN POVPRASEVANJA.

Zastopnika za razpečevanje kartotek patentiranega sistema išče neka hrvdka na Dunaju. Interesentom je naslov hrvdke na razpolago v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

stavlja gospodarskim organizacijam v izjavo in kar je najvažnejše, da vodi strogo kontrolo o tem, ali se prejeti dohodki res porabljajo v svrhe, za katere so namenjeni. Razen tega je omeniti še drug moment v zvezi s financiranjem samoupravnih teles. Tu mislimo zlasti na samoupravne oblasti. Po oblastnih volitvah in z ustanovitvijo samoupravnih teles preidejo mnoge državne naloge na oblastne skupščine. Da bodo mogle te naloge izvršiti, jim je osigurana posebna doklada. Dohodki iz te doklade so veliki in če se bodo koristno porabljale, to se pravi za svrhe, v koje so namenjene, bo naš državni budžet znatno zmanjšal. To bi vsaj moralo biti. Današnji zbor mora temu vprašanju posvetiti posebno pozornost ter pri tej priliki sporočiti ministru financ, da pričakujejo gospodarski krogi znižanje prihodnjega državnega budžeta tudi iz tega razloga, ker so mnoge naloge države prešle na samoupravne oblasti, katerim je v ta namen zagotovljen zadostni dohodek v obliki oblastne doklade. Pri nas se danes tako država kakor tudi posameznik bori na vseh poljih gospodarske delavnosti z nepremagljivimi težkočami in mi smatramo, da je temu napraviti konec, in to se bo doseglo samo z realnim budžetiranjem.

POCENITEV DENARIJA V EVROPI.

Francoska banka je znižala svojo obresno mero od na 3½%. Po zadnjem izkazu »Banque de France« se je znižal oblok bankovcev za 600 milijonov frankov. Menični portfelj se je tudi zmanjšal. Z obresno mero 3½% ima Francija najnižjo obresno mero, ki sploh obstoja na svetu. Tudi v predvojni dobi je bila Francoska vedno država, ki je razpolagala z velikimi kapitalizmi. Nizka obresna mera je razen v Franciji še v Švicarski, Švedski in Združenih državah Amerike. Pričakujejo, da bošla obresno mero v kratkem znižali tudi Bank of England in Deutsche Reichsbank. Če to storita, bode prisiljena k enakemu koraku tudi Italija. — Pariška borza je reagirala na znižanje obresne mere s strani »Banque de France« z novim nakupom francoskih in inozemskih papirjev. V Londonu mislijo, da bo Banque of England znižala svojo obresno mero že v prihodnjem tednu.

ZDRUZITEV ALPSKIH ŽELEZNIČARJEV.

Železninarski veletrgovci Zgornje Avstrije, Salzburške, Štajerske in Koroške so se združili v zvezo železninarjev alpskih dežel s sedežem v Salzburgu. Zveza bo obsegala veletrgovce železja, žice, žičnikov, cevi in emajlne posode. Njen namen je, da s skupnim določanjem prodajnih cen spravijo v red tržne razmere.

MOŽNOST CARINSKE VOJNE MED FRANCIJO IN BELGIJO.

N. Fr. Pr. poroča iz Bruslja, da grozi pri pogajanjih med Francijo in Belgijo, ki trajajo že štiri mesece, prelom, ki ga utegne spremljati carinska vojna. Potem ko se je glade velikega števila tarifnih postavk dosegel po dolgem boju sporazum, niso hoteli pokazati Francozi pri zaključku glede carinskih postavk za stroje in nadomestne dele nikake naklonjenosti ter so vztrajali na nadaljnjem znižanju belgijskih carin na luksuzne predmete. Ker se je Belgija čutila že doslej težko oškodovano radi francoskega protekcionizma in ker njen izvoz v Francijo vedno bolj nazaduje, dočim je francoski uvoz v Belgijo zelo močan, smatra, da ne more dovoliti nikakih novih koncesij. Ožji ministrski komite je 22. t. m. sklenil, da predloži svoje odklonilno stališče ministrskemu svetu, ki bo gotovo izrekel svoje soglasje. Celokupni belgijski tisk, tudi frankofilski, grozi s prekinjenjem pogajanj in carinsko vojno.

PRED NOVIMI KONFLIKTI V RURSKI INDUSTRIJI.

Po vesteh iz Porurja namerava okrog 350.000 rudarskih delavcev odpovedati mezdne pogodbe. Točasno se še ne ve, ali pride do slanke, vendar je razpoloženje med rudarskim delavstvom jako razdraženo. V zadnjih dneh se je napovedala že na več velikih rudarskih zborovanjih odpoved mezdnih pogodb, ki potečejo s 1. aprilom.

Trgovina.

IZVOZNA TRGOVINA RUSIJE.

Sovjetski trgovinski komisar Mikojan je pred kratkim objavil zanimive podatke o ruskem izvozu v l. 1926/27. Iz pokrajini, ki pripadajo sovjetski Rusiji, se je pred vojno izvozilo za 1300 milijonov carskih rubljev. V letu 1926/27 pa je znašala vrednost izvoza 766 milijonov, ali preračunano na predvojni tečaj, 555 milijonov rubljev, torej niti ne polovica vrednosti predvojnega izvoza. Glavno izvozno blago je bilo pred vojno in v letu 1926/27 žito, lan, surovo maslo, les, nafta, manganova ruda, železo in kožuovina. Sedanji uvoz zaznamuje povečanje samo pri kožuovini in pri nafti, drugod pa povsod velik padec. Po mnenju Mikojana bi bilo forsirati posebno izvoz lesa in nafte. Izvoz se mora dvigniti v splošnem vsaj do take višine, da bo kril vrednost uvoza strojev, ki so potrebni sovjetski Rusiji, da se dvigne lastna industrija.

Industrija.

Švicarska urarska industrija. Po vesteh iz Švice je ondotna urarska industrija v prejšnjem letu zaznamovala znaten napredek in razmah, potem ko je bila prejšnja leta skrajno slabo zaposlena.

Izvoz ur je znašal v prvih 9 mesecih prejšnjega leta nad 13 milijonov komadov ur v vrednosti 162 milijonov frankov (12 frankov povprečno en komad), izvoz raznih delov pa je znašal v vrednosti okrog 15 milijonov frankov. Najboljši odjemalec švicarskih ur so bile Združene države Sev. Amerike.

Promet v sušaški luki. »J. L.« prinaša zanimive podatke o prometu v sušaški luki. Ta je znašal leta 1925 340.137 ton, leta 1926 270.753 ton, laniško leto pa se je dvignil na 438.085 ton. V teku prejšnjega leta se je začela popravljati naša lesna izvozna trgovina, kar je seveda ugodno vplivalo na promet v sušaški luki. V teku lanskega leta je pristalo v sušaški luki 422 parobrodov 14 narodnosti. Močan je bil tranzitni promet pirita in fosfata, ki je dosegel čez 120.000 ton. 95 % sušaškega prometa odpada na zunanjo, 5 % pa na notranjo trgovino.

Nov ameriški petrolejski koncern. Največja ameriška neodvisna petrolejska družba je Texas Company. Ta se je sedaj fuzionirala s Californian Petroleum Company. S tem je nastal nov petrolejski koncern z glavnico 530 milijonov dolarjev. Ta koncern je največji za Standard Oil Comp. v New Yorku in za Standard Oil Co. of New Jersey. Teksas je med enim ameriškim državami, ki imajo najbogatejše petrolejske vrelce.

Mednarodni sindikat cinka. Pogajanja o ustanovitvi mednarodnega sindikata cinka, ki so se vršila pred nekaj dnevi v Bruslju, so preložili na sredino februarja. Dosegli so že zelo bistven napredek. Naloge nove zveze bodo obstojale v naredbah za dvig produkcije in uporabe cinka. Dalje je zamišljena obmejitev prodajnih trgov, mednarodna določitev cen in izločitev konkurence.

Svetovna produkcija petroleja. Po ugotovitvah trgovinskega departmaja v Washingtonu zaznamuje svetovna produkcija petroleja v prejšnjem letu nadaljnji znaten porast. Proizvodnja znaša 1254 milijonov sodcev in s tem prekaša produkcijo leta 1925 za 150 milijonov sodcev.

Davki in takse.

Odplačevanje davkov v obrokih. Po časopisu je pred kratkim krožila vest, da je zastopnik ministra financ podrejenim organom znova dovolil, da smejo za olajšanje odplačila zapadlih davkov dovoljevati odplačevanje v obrokih. Po naših informacijah ta vest ni resnična, kjer je vprašanje odplačevanja davčnih zaostankov do konca leta 1926 urejeno s členom 79. finančnega zakona za l. 1927/28 in generalna direkcija davkov izza uveljavljanja teh olajšav glede tega predmeta ni izdala nikakih nadaljnjih navodil ali olajšav.

Denarstvo.

Novo posojilo Poljske. Poljski finančni minister je napovedal novo posojilo v znesku 50 milijonov zlatnikov. Posojilo bode premijsko in spravljeno na trg v malih komadih po 100 zlatnikov. Uporabilo se bode za nujne državne investicije.

Poraba čistega dobička Ogrske Narodne banke. Čisti dobiček Ogrske Narodne banke znaša 12.630.000 pengő. Če bi ta dobiček razdelili tako kot zahtevajo pravila, bi morali izplačati več kot 14 odstotno dividendo. Pravijo pa, da bi tak velik dvig dividende ne bil priporočljiv in bodo namesto tega dvignili rezervni sklad na 20 odstotkov delniške glavnice, na 6.952.000 pengő. Za to bo treba izdati poseben zakon. Dividenda za l. 1927 bo znašala 11 odstotkov.

Znižanje obresne mere na Francoskem. Francoska banka je znižala obresno mero za ¼% na 3½%, potem, ko jo je bila 29. decembra znižala od 5 na 4%. S tem je padla bančna obresna mera na Francoskem tekom enega leta od 6½% na 3½%. Ta pojav je v skladu z zboljšanjem vrednostnega položaja na Francoskem in z naraščajočo okrepljenostjo Francoske banke. Je pa tudi potrebna posledica likvidnosti francoskega denarnega trga. S tem je dosegla Francija najnižjo obresno mero med vsemi evropskimi državami, poleg Švice, ki ima tudi 3½%. Razen teh dveh imajo samo še U. S. A. 3½%. Nasprotno pa kljub raznim vzrokom Angleška banka na zadnji svoji seji obresne mere še ni spel znižala. Kot vzroke proti takojšnjemu znižanju navajajo

tržnotehniške momente, zlasti negotovi razvoj tečaja funta in dolarja.

Ljubljanska borza.

Tečaj 25. januarja 1928	Povprasevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Curih 100 fr.	1093 10	1096 10
Dunaj 1 šiling	7 9998	8 0298
Newyork 1 dolar	56 70	56 90
Pariz 100 fr.	222 44	224 44
Praga 100 krom.	168 10	168 90
Trst 100 lir.	300 03	302 03
VALUTE:		
Italijanska lira 100 lir.	294 —	296 —

Iz naših organizacij.

Trgovsko dobrodelno društvo »Pomoč« v Ljubljani sporoča v smislu § 8 društvenih pravil vsem članom, da se vrši prvi redni letni občni zbor tega društva v nedeljo, dne 29. januarja t. l. ob 10. uri predpoldne v mali dvorani hotela »Union« s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Odobritev zapisnika ustanovnega občnega zbora. 3. Poročilo tajnika. 4. Računski zaključek za leto 1927. 5. Poročilo preglednikov računov. 6. Odobritev proračuna za leto 1928. 7. Predlogi o spremembi društvenih pravil. 8. Volitev novega odbora. 9. Slučajnosti. — Odbor.

RAZNO.

Zadnja pot Ivana Jakopiča. Pogreb pokojnega knjigoveza Ivana Jakopiča, ki se je vršil dne 24. t. m., je pokazal kako veliko simpatij je užival pokojnik v vseh krogih ljubljanskega prebivalstva. Pogreba so se udeležili generálni tajnik Zbornice g. dr. Windischer, župan dr. Puc, podžupan Turk in številni občinski svetniki in mnogobrojni zastopniki organizacij in društev, v katerih se je pokojnik odlično udeleževal. V posebno lepem številu je bilo zastopano ljubljansko obrtništvo, ki je s tem pokazalo, da se v polni meri zaveda velikih zaslug pokojnika za obrtniško organizacijo v Ljubljani. Zastopane so bile z Zvezo obrtnih zadrug na čelu vse ljubljanske obrtniške organizacije po številnih deputacijah. Ob hiši žalosti in ob razpotju na pokopališču je zapelo pokojniku v slovo Obrtniško pevsko društvo in podžupan g. Turk se je kot častni predsednik ljubljanske obrtniškega društva od njega poslovil v lepem govoru, ob odprtem grobu pa predsednik Zveze obrtnih zadrug g. Rebek. — Pokojnik je v polni meri zaslužil lepo počastitev na njegovi zadnji poti. Bil je svetel vzgled discipliniranega obrtnika. Vedno se je živo zavedal potrebe tesne stanovske organizacije, skupnega dela in skupnih prizadevanj za dobrobit obrtništva. Naj v miru počiva!

Sporazum mednarodne sladkorne konference v Berlinu. Pri pogajanjih sladkornih industrijcev Nemčije, Poljske in Češkoslovaške v Berlinu se je dosegel popoln sporazum. Celotna eksportna količina za leto 1928/29 se je določila na 115 milj. ton. Češkoslovaška dobi od te količine 66 odstotkov, Poljska 17½ in Nemčija 16½ odstotka. Mednarodni delavni odbor sladkorne industrije začne delovati z začetkom februarja.

Nov petrolejski koncern v Ameriki. Texas Co., največja neodvisna petrolejska družba, in California Petrol Co. sta sklenili, da se združita. Novi trust ima akcij za 530 milijonov dolarjev in je torej tretji največji za Standard Oil Co. of Newyork in Standard Oil Co. of Newjersey.

Brezposelnost na Poljskem. Od oktobra 1927 do začetka januarja 1928 je število brezposelnih na Poljskem naraslo od 117.000 na 169.000, torej za 52.000. — Napram isti dobi prejšnjega leta znaša porast 6000.

Osební promet v Mariboru v letu 1927. V letu 1927 je v Mariboru odpovalovalo: od Glavnega kolodvora 536.963 oseb, od Koroškega kolodvora 80.800 oseb, skupaj 617.763 oseb; prišlo jih je pa na Glavni kolodvor 520.141 oseb, na Koroški kolodvor 74.536 oseb, skupaj 594 tisoč 677 oseb. Osební promet je bil t. 1927 na Koroškem kolodvoru živah-

nejši, kakor leta 1926 zato, ker je bilo leta 1927 več šolskih izletnikov, kakor prejšnja leta. Splošni promet pa se je poslabšal, ker radi pomanjkanja denarja ni bilo toliko drugih izletnikov, kakor poprej. Z mesnim autobusom, kateri je začel voziti 28. oktobra p. l., se je vozilo do novega leta okoli 20 li-soč oseb.

Borza dela v Mariboru. Od 15. do 21. januarja je pri tej borzi iskalo dela 135 moških in 47 ženskih oseb, prošlih mest je bilo 70, dela je dobilo 25 moških in 21 ženskih oseb, odpadlo jih je 174, odpotovalo pa 36. Od 1. do 21. januarja je dela iskalo 471 oseb, 178 mest je bilo prošlih, 118 oseb je dobilo delo, 427 jih je odpadlo, 105 pa odpotovalo.

Pri Borzi dela v Mariboru dobi delo: 4 viničarji, 2 žagarja, 1 mlinar, 1 krojač, 7 rudarjev, več vajencev (pekovski, kovaške, ključavničarske in natakarske obrli), kakor tudi 5 kmečkih dekel, 6 kuharic, 6 služkinj, 2 kuharici k orožnikom, 1 gospodinja, 5 šivilj za perilo, 2 natakarici v Južno Srbijo, 1 postrežnica.

Kanadska pšenica v Evropi. Anglijo, Francijo in Nemčijo je obiskal ravnatelj in opazovalec kanadske prodajne centrale za poljedelske pridelke. Kanadska farmerska zveza si je znala nakupiti in razdeliti večji del kanadskega pšeničnega pridelka. Njena moč je malo število preostalih prošlih prodajalcev Kanade v njih pomenu za svetovni trg zelo oslabilo. Ker je argentinska konkurenca zelo močna in ker je letošnji položaj svetovnega pšeničnega pridelka statistično izredno ugoden, se hoče kanadski pšenični pool z osebnimi stiki v deželah konsuma poučiti o tržnem položaju Evrope. Anglija bo veliko kupila, Francija kupuje slabše vrste in prodaja v izenačenje svoje boljše pšenične vrste, Nemčija je pa sploh med najboljšimi odjemalkami inozemske pšenice. Pozneje bo obiskal ravnatelj še druge dežele.

Nemško gospodarstvo. Nemška Diskontna družba presoja položaj nemškega gospodarstva ugodno. Čeprav se je delovni trg nekoliko poslabšal in je industrija manj zaposlena, obstoji vendar upanje, da se bo brez kriz obrnilo na bolje. Borzni položaj napravi dober vtis. Na trgu kapitala pričakujejo inozemskih posojil; a skušnje zadnjega leta so pokazale, da se vprašanje kapitala v nemškem gospodarstvu ne more rešiti z večnim zadolževanjem.

Po svetu. Ruska družba platine Rusplatin, ki je cene šele pred kratkim dvignila, jih je sedaj vsled povpraševanja iz U. S. A. spet dvignila; in sicer pri množinah pod 100 uncami od 69 na 70 in pol dolarja, pri večjih množinah pa od 67 na 69 dolarjev. — **Francoska banka** je dobila iz Amerike zopet večji znesek zlata, 7 1/2 dolarjev. — **Poljska banka** je

dovolila poljskim sladkornim rafinerijam kredit 30 milijonov zlatov. Doslej je financiral poljsko sladkorno industrijo angleški kapital ter je obremenil s tem poljsko plačilno bilanco. — **Prvi prioritetni kupon** nekdanje Južne železnice. (Donava — Sava — Jadran) bo izplačan 1. aprila s štirimi zlatimi franki. — V Budimpešti so prišli zastopniki dveh ameriških velebank, in sicer Guaranty Trust Co in Morganove banke, da se pogajajo o naložbi ameriškega denarja. Spricho velike denarne likvidnosti so pripravljene na velike koncesije in so na primer ponudili neki hranilnici 1 milijon dolarjev po 5 odstotkov. — **Obtok bankovcev** v Čslov. znaša 6947 milijonov Kč, njegovo valutarično kritje je 47 %. — Na amsterdamski borzi so vpeljali delnice Glanzstoff in Bemberg, prvih za 1.152.000 mark, drugih za 1 milijon mark. — Da se vzdrži francoski vpliv v Aziji, so ustanovili novo banko, Banque Franco-Asiatique, z začetno glavnico 25 milijonov dolarjev. Likvidirana Banque Russo-Asiatique se bo udeležila financiranja nove banke s 75 %. — **Več angleških premo-govnih družb** se je združilo v novo organizacijo v svrhu ureditve novih cen. Pristopile bodo še druge družbe, in tako se bo angleško premogarstvo polagoma sindiciralo. — **Avstrijska d. d. Glanzstoff** bo zvišala delniško glavnico, od 9 milijonov šilingov na 16 milijonov. — Po poročilih francoskega finančnega ministrstva je bilo vplačanih leta 1927 na Francoskem 40.191.562.200 frankov posrednih in neposrednih davkov, za 5 milijard in 636 milijonov frankov več kot leta 1926. — **Ameriški senat** je sprejel resolucijo, v kateri zahteva znižanje davkov na industrijske izdelke. — Po poročilih iz Moskve so predpogajanja med Rusi in Poljaki za sklep trgovske pogodbe zelo napredovala; za februar pričakujejo že, da bo pogodba podpisana. — **Od inozemskih bank** Italijanski banki dovoljeni **stabilizacijski krediti** so oproščeni vseh italijanskih davkov in so obvarovani tudi pred sedanji ali bodoči plačilnimi restrikcijskimi naredbami (n. pr. moratorij ali omejitve glavnicega eksporta.) Italijanska vlada je dovolila ustanovitev italijansko - ameriške družbe v svrhu prevzeta delnic velikih italijanskih električnih podjetij. Nova družba bo razpolagala z glavnico 30 milijonov dolarjev, ki so jih vplačali Amerikanci. Transakcijo je organizirala Banca Commerciale. — Na newyorški borzi kakao so po poročilu borznega predsednika l. 1927 prodali 508.435 ton kakaoa v vrednosti 150 milijonov dolarjev. Ta množina je več kot dvakratna letna poraba Zedinjenih držav. — Izšla je knjiga Jos. Bertoka: *Praktisches Handbuch der bedeutenderen europäischen Getreidebörsen*. Knjiga obsega tri dele in razpravlja izčrpno o vsem, kar se tiče žitnih borz in njih prometovanja. — V Čslov. je znašalo leta 1927 število konkurzov 502, sod-

nih poravnava je bilo pa 2424, skupaj število insolventne torej 2926. Na industrijo pride 1017 insolvent, na komercialna in finančna podjetja 1642, itd. — Sedaj je končno ugotovljen položaj znane vinske trdke Klaber, ki je postala insolventna. Aktiva znašajo 5.176.000 pengö, pasiva pa 7.568.000 pengö. Trdka ponuja 50 odstotkov. — Nemška zveza surove pločevine je cene zvišala. Zaposlenost je zadovoljiva. — Prav tako je zvišala cene zveza cevi za 5—6 %, s takojšnjo veljavnostjo. Kupčija je prav živahna, tudi glede eksporta. — V Trstu se je pojavila hausse v delnicah Generali in Riunione Adriatica.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava telefonskih kablov in kabelskega materiala. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje drugo pismo dražbo za dobavo 2310 armiranega telefonskega kabla od 40 in 60 žil in drugega kabelskega materiala. — Dražba bo dne 17. februarja 1928 ob 11. uri v pisarni pošne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10 odstotkov) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu pošne direkcije v Ljubljani, soba št. 41, kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi pogoji, ki ostanejo isti, kot za prvo licitacijo.

Dobave. Direkcija državnih železnic, gradbeno odeljenje v Ljubljani, sprejema do 31. januarja t. l. ponudbe glede dobave hrastovega mošnega lesa. Direkcija državnih železnic, mašinsko odeljenje v Ljubljani, sprejema do 3. februarja t. l. ponudbe glede dobave črnih malic ter glede dobave 150 kg bakrenih cevi. — Predmetni pogoji so na vpogled pri odeljenjih teh direkcij. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 7. februarja t. l. ponudbe glede dobave podstavkov za jamske vozičke. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 7. februarja t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg ovsu ter glede dobave 10.000 komadov zidne opeke. — Vršili se boš naslednji ofertalni licitaciji: Dne 5. februarja t. l. pri Intendanturi Bosanske Divizijske oblasti v Sarajevu glede dobave kvasa. — Dne 8. februarja t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu, glede dobave polkartona.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 21. januarja 1928. Kakor ponavadi je bil trg dobro založen in obiskan. Slaninarjev je bilo 87, ki so delali prav dobro kupčijo, ker so že jutraj cene znižali, in sicer so pro-

Veletrgovina A. Šarabon v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznoverstno žganje, moko in
deželne pridelke, raznoverstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in
mlyn za dišave z električnim
obratom.

Ceniki na razpologo.

Telefon št. 2666.

dajali meso in slanino po 17 do 18 dinarjev. Radi te dobre kupčije so cene že okoli 11. ure poskočile na 20 do 22 dinarjev za kilogram. Tudi pri domačih mesarjih je bilo opaziti, da so šli s cenami doli. Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 700 komadov. Cene so ostale še vedno tako visoke kakor so bile teden prej. Tako so se prodajali piščanci po 20 do 30, kokoši 40 do 50, race in gosi 50 do 75, purani pa 60 do 125 Din za komad. Domači zajci 10 do 25 Din komad. Divji zajci 40 do 50 Din komad. Ribe 20 do 28 Din kg. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvellice.** Kmetje so pripeljali 4 voze krompirja in so ga prodajali po 6 do 7 Din mernik (7 1/2 kg), kislo zelje 4, kislá repa 2, čebula 2 do 3, česen 12 do 15 Din kilogram, solata in sočivje 1 do 3 Din, ohrovt 1 do 1.50, kolerabe 0.50 do 1.50, zeljate glave 1 do 4 Din komad, hren 8 do 10 Din kg, surovo maslo 36 do 40, kuhano 44 do 48, čajno 50 do 60 Din kilogram, motovilec 1, špinat 1 Din kupček, mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 14, bučno olje 18 do 20, oljčno olje 20 do 24 Din liter. Sadje: jabolka 4 do 10, hruške 8 do 12, posušene slive 10 do 12, fige 10 do 12, datelji 20 do 26 Din kilogram, limone 0.75 do 1, pomaranče 1.50 do 2.50 Din komad. Cvellice 0.50 do 5, z lonci vred 10 do 50 Din komad. Lončena in lesena roba 1 do 80 Din, brezove melle 2 do 5 Din komad, koruzna slama 25 Din vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 18. januarja so kmetje pripeljali 9 voz sena in 3 voze slame, v soboto pa 16 voz sena in 8 voz slame na trg. Cene so bile za seno 75 do 90, za slamo pa 35 do 50 Din za 100 kg.

Pristni in pravi **Kavčičev** Pristni in pravi

**Rastlinski
želodčni liker**

znan in preizkušen kot zanesljivo
domače zdravilo že nad 20 let,
izdeluje in dobavlja

EDINOLE

Rastlinska destilacija **»FLORIAN«**
(izdelovalec Edmund Kavčič)
družba z o. z. v Ljubljani
Gospodarska cesta št. 13 (Kolizej)

Vaša pristna steklenica je opremljena
z originalnim podpisom:
za pristnost jamči:

Edmund Kavčič

Varujte se ponaredov, ki so prodajajo
namesto pristnega
Kavčičevega **»Florian«**!

RAZGLAS.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo
v Ljubljani
razpisuje oddajo

vodovodne in električne inštalacije

za stanovanjsko hišo na Bleiweisovi cesti v Ljubljani.

Vsi potrebni podatki se dobijo od 23. t. m. dalje med
uradnimi urami pri podpisaneu uradu.

Pravilno sestavljene in zapečatené ponudbe je vložiti
do 31. januarja 12. ure opoldne pri podpisaneu uradu.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo
v Ljubljani.

**Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/1.**

prodaja samo na debelo

PREMOG tu- in inozemski za industrije in domačo kurjavo, **KOVAŠKI** **PREMOG** vseh vrst, **KOKS**, livarski, plavžarski, plinski, **BRIKETE**.

VELETRGOVINA

kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
• TRG.-IND. D. D. • Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. • Tiska časopisa, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. • LASTNA KNJIGOVARNICA. • TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.